

9 м

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«НОВОУШИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ВСП «НФК ЗВО «ПДУ»

Віталій ХРУСТІНСЬКИЙ

04 березня 2025р.

ПРОГРАМА

з української мови

**для проведення вступного випробування
у формі індивідуальної усної співбесіди
на основі базової середньої освіти**

**Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії
профільної загальноосвітньої підготовки**

Протокол № 7 від «03» 03 2025р.

Голова циклової комісії *[signature]* Олександр АЛЬЛЬОНОВ

Нова Ушиця

2025

Відповідно до Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти, затверджених наказом МОН від 24 лютого 2025 року № 293/43699, Правил прийому до Відокремленого структурного підрозділу «Новоушицький фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» затверджених рішенням вченої ради Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» 28.03. 2025 року, протокол №3, вступники на основі базової середньої освіти в 2025 році проходять вступне випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з української мови.

Співбесіда - форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з одного або двох предметів (дисциплін), за результатами якої виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів (з кроком неменше, ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника (менше 100 балів). Програма з української мови відповідає чинним програмам 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують базову середню освіту.

Програма вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з української мови

Українська мова – державна мова України. Вона кошовна національна святина, скарбница духовних надбань, запорука подальшого культурного прогресу. Мова належить до найважливіших ознак людини. Вона є засобом і матеріалом формування й становлення особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів та формою буття. Мова – це безперервний процес пізнання світу, його освоєння людиною. Мова є засобом спілкування між людьми, передавання власного досвіду іншим і збагачення досвідом інших.

Мета програми – визначити єдині вимоги до співбесіди з української мови; зорієнтувати вступників у підготовці до співбесіди.

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на абітурієнтів, сприяти формуванню особистості, готової до активної творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства.

Вступники, які проходять вступне випробування, повинні:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристики, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Абітурієнт повинен знати: мовні норми сучасної української літературної мови (орфографічні, орфоепічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні);

мовленнєві норми (етику й етикет спілкування).

Абітурієнт повинен вміти: вільно володіти усною та писемною формами української літературної мови, правильно і грамотно писати й говорити, формулювати й виголошувати свої думки, підтримувати діалог.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дж. Склад. Наголос. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й, з-із-зі. Подвоєння і подовження приголосних. Зміни приголосних при словотворенні. Сполучення йо,ьо. Правила переносу слів.

Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и] та [о]. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правопис префіксів і суфіксів. Правопис слів іншомовного походження. Велика буква та лапки у власних назвах. Правопис складних слів. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н, нн у прикметниках, дієприкметниках і прислівниках. Написання прислівників разом і через дефіс. Особливості написання числівників і займенників. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс. Правопис сполучників разом і окремо. Написання часток бо, но, то,от, таки. Правопис частки не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.

Будова слова. Словотвір. Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення - значущі частини слова. Спільнокореневі слова і форми слова. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів. Складні слова. Сполучні голосні о, е у складних словах. Творення складноскорочених слів.

Морфологія. Поняття про самостійні та службові частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників: способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Відмінювання числівників. Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу і дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значеннями. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: особові форми, інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Часи дієслова. Способи дієслова. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Дієслова I та II дієвідміни. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Правопис дієприкметників. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни. Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові. Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів) прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс. Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо.

Розрізнення сполучників й однозвучних слів. Синонімічні й антонімічні сполучники.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання). Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Другорядні члени речення. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин зазначенням. Порівняльний зворот. Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами речення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Розділові знаки в реченні з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні і вставних словах. Речення з відокремленими членами.

Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й

безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Розвиток мовлення. Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати і адресанти мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, аудіювання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність.

Поняття про текст, його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці. Поділ тексту на абзаци. Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

Питання з української мови

для проведення вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди
на основі базової середньої освіти

1. Які функції виконує мова?
2. Пригадайте правила написання апострофа.
3. Правила написання м'якого знака.
4. Перед якими буквами пишемо префікс с?
5. Що таке синоніми та антоніми?
6. З яких частин складається слово?
7. Назвіть способи словотвору.
8. Скільки визнаєте самостійних частин мови?
9. Що таке іменник?
10. За чим змінюється іменник?
11. На які питання відповідає прикметник, на що вказує?
12. До якої частини мови належать слова: один, сто, мільйон, багато?
13. Що таке займенник? Наведіть приклади займенників.
14. Які ви знаєте форми дієслів?
15. Що називається прислівником? Які особливості цієї частини мови?
16. Назвіть службові частини мови.
17. Що називається реченням?
18. Які є види речень за будовою?
19. Які ви знаєте види речень залежно від мети висловлювання?
20. Що становить граматичну основу речення?
21. На які питання відповідає підмет і присудок?
22. Які ви знаєте другорядні члени речення?
23. Чим можуть бути ускладнені прості речення?
24. Що називається однорідними членами речення?
25. Назвіть види складних речень.
26. Чим відрізняється складне речення від простого?
27. Що називається складносурядним реченням?
28. Що називається складнопідрядним та безсполучниковим реченням?
29. Які розділові знаки знаєте у складному реченні?
30. Чим відрізняється пряма мова від непрямої?